

Unai Larreategi

Euskal Herrian Euskarazeko kidea

«Asimilazio kulturalari beste era batera aurre egiten ikasi behar dugu»

EHEk martxoaren 17an Euskaraz Bizi Eguna egingo du Donostian. Herri mugimendua bide berriak urratzen hasia da, salatzeari eta aldarrikatzeari uko egin gabe, norberak egunerokoan euskaraz bizitzeko egin dezakeenaz hausnartzen ari dira.

ONINTZA IRURETA AZKUNE

Zer esan nahi du EHEk *Euskaraz Bizi leloa* aieratzen duenean?

Orain dela bizpahiru urtetik dator hau dena, gure diskurtsoa analizatzen hasi ginenetik. Garai batean, hizkuntza eskubideak aldarrikatzea, defendatzea, zen kontua. Ordea, konturatzen hasi ginen defentsarako, salaketarako, borrokarako diskurtsoa, edukiak eta tresnak genituen bezala, jendearen hizkuntza ohituretan eragiteko garaian hutsuneak zeudela. Zer transmititzen genion guregandik gertu zebilen euskaldunari, euskaraz bizitzeko izugarritzko grina zuenari, eguneroko bizitzarako? Aktibo egon behar ginela bai, baina aktibo besteekiko, eskatze-ko, aldarrikatzeko... Konturatu ginen defentsa mekanismoak kendu gabe, eraikuntza mekanismoak martxan jartzeko garaian geundela. Hizkuntza Eskubideen Eguna egitetik Euskaraz Bizi Eguna pasa gara.

Nola hartu du aldaketa EHEren inguruko jendeak?

Batzarretan-eta, jendeak oso ondo hartu du. Dena dela, beste kontu bat aipatu nahi nuke: asimilazio kulturala, hizkuntzari lotutakoa. Asimilazio politikoa baino lehen-

“Konturatu ginen defentsa mekanismoak kendu gabe, eraikuntza mekanismoak martxan jartzeko garaian geundela”.

gokoa da kulturala. Adibidez, iazko leloan *Sasi guztien gainetik, euskaldun eta burujabe*, irakurketa hortik has-ten da. Gu zerk egiten gaitu herri? Gure hizkuntzak. Horri begira, zer

dator Frantziatik eta Espainiatik eta guk nola ematen diogu buelta asimilazio prozesu horri? Beraz, ondo dago besteei eskatzea, baina lehenengo eta behin kontziente

izan behar dugu zein egoeratan gauden eta asimilazio kulturalaren aurrean beste era batera jokatzeko, aldatzeko, berrasmatzeko ikasi behar dugu.

“Euskalduna naiz eta harro nago”, “%100 euskaldun”... tankera horretako esaldiak darabiltzazue.

Eguneroko bizitzan menpekotasunak sortzen dizkigu asimilazioak eta horiei aurre egiteko aldaketak egin behar ditugu, eta aldaketok ez dira horrelako hausnarketak: “Ni oso euskalduna naiz, oso kontziente naiz...”, trankil, Odriozolak esaten duen bezala, gure *frantsesito* edo *españolitoa* denok daukagu barruan. Jakin egin behar dugu frantsesitoa/españolitoa dagoela barruan eta gero euskalduntasuna lehenago izan dadin asmatu behar dugu. Konturatu behar dugu gure buruarekiko errespetuz egiten dugula ariketa hori, harrotasunez, eta beraz ona dela denentzat, guretzat, gure ingurukoentzat, erdaraz bizi nahi duenarentzat. Horrela, asimilazio prozesua eteten dugu, hortik irteerari ari gara. Baina irteerak ez du esan nahi konfliktu bilatzea edo besteari eskatzea ez dakit zer, bai zik eta gudan dagoen horretatik zerbait berria eraikitzea.

Euskaldunak kikilduta bizi izan garena eta garena esan ohi da.

Eta erdaldunetik errespetuz gure buruari kristoren egurra eman izan diogu eta ematen diogu. Zazpi euskaldun gehi erdaldun bat, zortzi euskaldun izan beharko luke ekuaizioak, eta ez zortzi erdaldun. Ez dugu gatazkarik sortu nahi inorekin, beraz amore ematen dugu segituan eta asimilazio prozesua ari gara elikatzen horrelako jokabideak ditugun bakoitzean. Beharbada super-euskaldunak sentitzen gara, oso ondo ari garena uste dugu,

Euskal Herri euskalduna nahi dugu... baina horrelako egoeren aurrean ez gaude armatuta, ez daukagu mekanismorik egoerari buelta emateko.

“Euskalduntasuna abertzaletasuna baino lehenago jartzen baldin badugu, hobeto. Aldaketa hori ematen dugunean asko irabaziko dugu”

Jokaerak aldatzea gure esku dago, ez dago inongo konstituziotan idatzita, kalekoa da eta kalekoa askotan gogorragoa izaten da.

Horrek guztiak ariketa pertsonala, eta era berean, kolektiboa eskatzen du. Gu horretan gabilta eta beste eragile batzuk ere bai; denak elkartzen ari gara.

“Hizkuntza jokaerak aldatzea gure esku dago, ez dago inongo konstituziotan idatzita, kalekoa da eta kalekoa askotan gogorragoa da”

Esan duzu asimilazioari aurre egiteko bidea probatzeak ez daukala zertan gatazka eragin.

Interesgarria da besteek ere ulertzea zergatik egiten dugun planteamendu hori, askok ez du imajinatzen menpeko egoeran gaudela, egunerokoan zein ezinegon sortzen zaizkigun. Euskaldun euskaltzalea ez bada jabetzen nola asimilatzen gaituzten, jende hori [erdaldunak] are gutxiago. Beharbada ez dugu lortuko haiek euskaraz bizitzea, baina txip aldaketa eragin diezaikegu. Ez goaz inoren aurka, gurearen alde

egingo dugu, harrotasunez, autodefinizioz, burujabetzaz, jokabide sumisoak gaindituz... hitz egokia zehazten ere joan beharko dugu.

Burujabetza, asimilazioa... erabakiak hartzeko eskubideaz hitz egin nahiko nuke...

Aurrera.

Jendeak etengabe galdetzen digu, “independentzia aldarrikatzen ari zarete?” Ez, ez dugu independentzia aipatzen, guk dioguna da euskal komunitateak bere lurrean bere politikak, bere legeak, mahai gainean ipintzeko eskubidea beharko lukeela izan. Gaur egun, politika batzuk aplikatuz gu menpeko bihurtzen ari dira eta horrekin apurtzeko diogu gurea egin nahi dugula. Baina herri mugimendu bezala estatua aldarrikatu behar al dugu euskararen alorretik? Gure lana da ala politikariena?

Horrekin lotuta dago orain esango dudana. Abertzale munduari orain arte ez diogu ezer esan. Euskal Herria askatzeko lanean dabilen jende guztia zer askatu nahian dabil? Herria? Lur eremua? Abertzaleak zer defendatzen du gaur egun? Eztabaida zabaldu beharra dago eta hor eragin. Parametroak aldatu behar ditugu. Guk diogu herria askatu behar dela eta hau zerbait baldin bada euskararen herria da, euskaraz bizi zen herria, orain asimilatua, gutxiagotua.

Beraz, jar dezagun herri euskalduna erdigunean, eta era berean, jar dezagun norbanakoaren euskalduntasuna gutxienez abertzaletasunaren parean. Eta euskalduntasuna abertzaletasuna baino lehenago jartzen baldin badugu, hobeto. Aldaketa hori ematen dugunean asko irabaziko dugu. Konkista politikoaren aurretik konkista kulturala dago. Hori ulertzen hasi behar dugu. ■

Babeslea: Bilboko Udala

harrapa zank
bilborock-en
www.harrapazank.com
 bilboko gazteen euskarazko aisialdi zirkuitua

Bilbao euskara
 erakundearen
 proiektuaren
 babeslea

topagunea